

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskovanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatorovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 40 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanska ulica št. 44.

Izhaja po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovenska narodna stranka na razpotju.

Morda čas ni več daleč, ko bo morala naša narodna stranka odločno na noge stopiti. Že večkrat smo v tem listu obžalovali, da naša ravnopravnost le na papirju ostaja. Pričakovali smo, da bo že skoraj obveljala jezikova ravnopravnost pred sodnijami; minister Pražak sam je na interpelacijo naših poslancev obljubil, da se bo kaj zgodilo v tem oziru, vendar o rešenju te zadeve ni ne duha ne sluha, naš jezik se pri sodnijah še huje zametuje in odrija, ko prej kedaj. Tudi gledé šolstva smo še zmirom pri starem; razni šolski sveti vkrpajo, kakor prej, in našemu jeziku neprijazni profesorji se šopirijo kakor da bi brez njih šlo vse rakom žvižgat. V ljubljanskih šolah se skoraj še huje ponemčuje, ko kedaj, po srednjih šolah pa se nič več ponemčiti ne dá, razun ko bi se slovenskemu jeziku vzele še tisti dve uri na teden. Še malenkostna privilev zaradi učiteljske pripravnice se zopet počasi krči, kakor smo v zadnjem listu povedali. In če se ozremo na notranje zadeve, najdemo le eno dobroto, ki se je Slovencem storila, namreč da se je nam dal za deželnega predsednika naš častiti in obče priljubljeni rojak gospod Winkler. Sicer pa je ostalo vse pri starem, naš deželni zbor je zopet sklican in g. Deschman je te dni razposlal našim poslancem dotična povabila k zborovanju; prepovedoval se je vrh tega tudi še tabor na Štajarskem.

V taki luči kaže se nam toraj naše po-

litično stanje. Enako sodijo tudi drugi slovenski listi, tako „Slov. Gospodar“ in pa „Sl. Narod“. Poslednji piše v vvodnem članku od torika št. 207, da se nam bo kmalo svet posmehovati začel, če se bomo vedno le na obljube zanašali, pri tem pa lačni ostali.

Naša narodna stranka je v tistem neprijetnem položaju, kakor so vojaki, kedar so sovražnika premagali, pa jim general ukaže, da se morajo nazaj umikati, namesto da bi premaganega sovražnika preganjali in mu vzeli krivični plen. V takih slučajih vojaki nevoljni postajajo. Tako smo tudi mi pri volitvah nasprotnike premagali, ter smo se že veselili, kako jim bomo krivični plen jemali, pa zdaj naj bi se zopet začeli umikati in se odpovedati svojih teženj ter čakati na ugodnejši čas. Nam pa to ne gre v glavo, ker se nam zdi, da je najugodnejši čas takrat, kedar sovražnik ves raztrešen beži, ne pa potem, ko se je zopet zbral in vnovič v red postavil.

Kar smo že enkrat rekli, ponavljamo zopet, da namreč naši sedanji državniki moč svojih nasprotnikov ustavovercev previsoko cenijo, o nas Slovencih pa preslabo sodijo; da bi toraj nemškoliberalcev preveč ne razdražili, žrtvujejo rajši nas Slovence ter nam ne dovolijo narodne ravnopravnosti, samo da bi ustavoverce pri dobri volji ohranili. Naš narod naj bi toraj še dalje po nedolžnem trpel. Za tako ulogo smo pa menda vendar še predobri!

Zmaga brez uspehov ni nobena zmaga, in če pojde tako naprej bomo morali skoraj misliti, da se sedanja večina sama vara. Naš po-

ložaj je žalosten, ker se zmage veseliti ne moremo. To spoznanje leži težko na naših prsah in nam jemlje veselje za daljno delovanje in borenje, s tako taktiko se lastna vojska demoralizira ter pripravlja ob pogum in iskrenost.

Našej narodni stranki se toraj vriva vprašanje, ali hoče še dalje tako ostati in čakati, kdaj ji bo priletela nenadoma kaka drobtinica z obilno obložene mize, ali pa temu nestrpljivemu stanju konec storiti in odločno na noge stopiti. Narodna stranka stoji kakor Heroslav na razpotju, da si ali izbere časten boj ali pa gnjil mir brez časti in brez uspehov.

Mi se toliko ložej v boj podamo, ker zgubiti nimamo skoraj nič, pridobiti pa vse. Nekteri se plašijo pred novo vstavoverno vlado, češ, ako se bo morala sedanja vlada umakniti, pridejo za njo zopet nemškoliberalci na krmilo.

Kdor pa razmere le količkaj pozna, nam bo pritrdil, da je ustavoverna stranka tako razkrhana in zbegana, da nahaja pri merodajnih krogih tako malo naklonjenosti, da bo prihodnja vlada veliko prej vzeta iz sedanje večine državnega zbora, nego iz nemškoliberalne stranke. In če vzamemo najtemnejši slučaj, da bi liberalni Nemci res zopet vlado prevzeli, — kaj nam zamorejo vzeti? Ali mar narodne šole, ki jih nimamo, ali deželni zbor in šolski svet, ki sta tako že v njih rokah? Ali zamorejo urade še bolj ponemčiti, kakor so že? Toda, ali ni veliko verjetneje, da bodo nemškoliberalci v spoznanju svoje slabosti skušali potolažiti naše nasprotje, ter nam dovo-

Flavija.

Prizori kerščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

V.

Quo ubi ventum est, fervebant omnia immanissimis voluntatibus.

(Dalje.)

Flaviji je bilo stanje Eusebijevo prav razumljivo; ako tudi se je bil odtegnil za nekaj časa, je vendar to ni vznepokojevalo. Sama za-se bila bi njegov prihod pričakala brez nepotterljivosti, celo z vednim zaupanjem, vendar ker jo je bolelo videti, kako da se stvar zlorabi in kako sramotivne posledice da se iz nje izpeljavajo, sklenila je na tihem, da negotovosti konec stori, svojo rednico Leto tje poslati do Eusebija.

Ah, ta pot je bilo, kakor bi se bila hiša na njo podrla. Leta pride nazaj vsa zbegana in tresoča. Eusebij je odpotoval. Hitro je bil Rim zapustil in sicer oni trenotek, ko so dolženja naj bolj rasla. Kakova zmaga za njegove grdivce. Sedaj jim je dal v roke pravico, da si zoper njega vse upajo, da ga brez milosti uničijo. Kaj treba dokazov? Bolje

ko njih pričevanje govorilo je odpotovanje, ta pobeg proti njemu. Ciceron je vse povedal zoper Katilino, kar je vedel, vskliknivši: abiit, excessit, evasit, erupit! Odlazil, odtegnil, ušel, pobegnul je — ni ga bilo temu dokazu enakega.

Ta dokaz, ki so ga navajali proti Eusebiju, stopil je s svojo polno močjo pred Flavijino dušo. Ni dvojila o njem, a zdelo se ji je strašno neprevidno. Vrh tega jo je navdajal še nek bolesten občut. Kaj se je mogel oddaljiti od nje, pa ne da bi ji povedal besedice, ne da bi se od nje poslovil?

Flavija se ni motila videvši, da bodo Eusebijeve nasprotniki njegovo odpotovanje proti njemu uporabljali, in ni ga zastoj dolžila neprevidnosti. Če se je pa bala, da bi bil Eusebij o njenem spoštovanju in udanosti do njega preslabo mislil, se je motila; kajti v resnici je bil ves pobit Rim zapuščajoč in od Flavije slovo uzeti nemogoč.

Dan po tisti ostudni noči, ki ga je tako obritkostila, mu je došlo pismo, ki mu ni dovoljevalo nikake pomude. Prišlo je iz Ogleja; bilo je od Blaža, enega njegovih najboljših prijateljev. Odpiraje ga je mislil Eusebij, da je nesrečonosen in žalibog njegovo zdenje bilo je preopravičeno. Blaž mu je v malih besedah sporočal, kakor se spodobi pri tucih sporočbah,

da ni več device Eusebije, njegove srčno ljubljene sestre. Kakor od strele se je čutil potem sporočilu zadetega. Saj ni imel časa iskati pomena vrstic, temveč moral le v zmotnjavi, v katero so ga okolnosti mah na mah zanašale, ki so bile videti, da se strinjajo zato, da ga potarejo, to in nič drugega brati in umeti: „tvoja sestra je nehala živeti“. Skozi svoje zdihljeje in solze ni videl družega, kakor vtrpljeno in ledomrzlo truplo tiste, katero je verski ljubil in častil. Ta tedaj več ne živi! Nje oči so zaprte svetlobi za veke; njeno čisto, ljubljivo srce je nehalo utripati. Ni je več! Ta žalostna novica, te togujoče besede so odmevale v njegovi duši. Še nikdar ga ni mučila tolike bolečina. Misli si je že, da je grob zagnjen, nad dvajsetletnim čelom, ki se je še malo preje svetilo veselja in upanja. Ah, saj s solzami je hotel močiti to sveto groblje, poljubljati one drage ostanke, tolažiti svojega priletnega očeta in svojo po tej novici globoko užaljeno mater.

Le nekaj ur je bilo treba, da se za odpotev oskrbi, ki ni bila odpotovanje, ampak beg. Velika je bila žalost na potu ga spremljajoča, a še večja ga je čakala pri njegovem prihodu.

Blaž, kateremu ni bilo znano, da Eusebij

liliti morda mnogo več, nego sedaj imamo? Ako pa tega ne bodo hoteli storiti, potem jim bo kmalo odklenkalo, kajti nasprotstvo krepkega naroda češkega in pridruženega mu čilega slovenskega je zdaj že taka moč, s katero mora vsaka avstrijska vlada računati.

Boj utrjuje človeške žile, v moralnem oziru se bomo bolje počutili in bolje napredovali, ako se bomo zopet trdo borili morali, nego zdaj, ko so nas v neki spanec zazibali, pa vedno očitneje vidimo, da nam to nobenih vspehov ne donaja, ter da nam je ta nedelavnost celo škodljiva. Pač zahteva veseli boj marsikako bridko žrtvo, in ravno te žrtve z veseljem nositi, morali se bomo Slovenci še le naučiti, ako hočemo kedaj pričakati lepo in častno bodočnost.

Ne pripisujemo si pa s tem merodajne besede, položimo te vrste le v prevdarek našim skušenim voditeljem, oni bodo že za pravi čas pravo besedo in pravi korak našli.

Kaj namerava liberalna stranka z ljudskim šolstvom na Kranjskem?

Prosta šola v prostej državi se glasi deviza današnjega brezvernega sveta, ki ga pozna že vsakdo, kakor slab denar, ime mu je: „ustavoverno strankarstvo“. Za prosto šolo smatrajo pa ljudje ove baže brezverno šolo, njih namen je edini le ta, šolo čisto ločiti od cerkve, vestno držaje se gesla, ki so ga zapisali na svojo zastavo, čegar šola tega bodočnost. Da bi dosegli pa kakor hitro mogoče svoj namen, poslužijo se vsih sredstev, naj bodo že dovoljena ali ne. Za prvo sredstvo zbrali so si naj bolj dragoceno svetino „narodno čutstvo“; to hočejo zadušiti v srcih poštenih sinov in hčerk majke Slave, ker si mislijo: ako človek tako daleč zaide, da se izneveri narodu, ter zataji svoj materni jezik, porabiti se zamore za vse. Da bodo pa svojega čila še bolj gotovi, trosijo med ljudstvo v židovskih časnikih nazore, katere odobriti ne more in ne sme nikdo, kdor ima le zdravo pamet in pošteno srce. Iz vsega razvidi se pa, da ta klika ne smatra družega za napredek in za smoter ljudske šole, kakor to, da se zatirava v otročjih letih že med učečim se

mladežem ljubezen do maternega jezika, do cerkve in domovine. Učitelji ki so bili tako brezznačajni, da so postali izdajavci svojega naroda in svojega milega maternega jezika, so se ponudili tem ljudem (v nepošteno rabo, da so pospeševali to nesramno poduzetje, med učiteljstvom je nastal vsled tega prepir in sovraštvo in taka nezaupnost, da se vsak učitelj že svoje sence boji. Med učitelji je zginila sloga in edinstvo, v kateri so živeli pred desetimi leti v prijateljski kolegijalnosti.

Vse prizadevanje liberalne stranke obstoji toraj v tem, da bi se raznarodilo slovensko ljudstvo, zaradi tega je začela svoje delovanje v ljudski šoli, ker si le od šolske mladine še kaj obeta, ker ji je dobro znano, da z našim kmetom nič ne opravi, kajti kmet takim prerokom nič ne verjame in tudi ne zaupa. Da liberalcem v istini za družega nič ni, kakor za to, da dobili bi šolo čisto v svoje roke, pričajo nam vsa poduzetja teh ljudi v naši kranjski deželi. — Kaj pomeni razširjanje šol na deželi v tri in čveterorazredne? nič družega kakor to, da upeljal bi se ložje nemški jezik v škodo domačega, maternega jezika in v kvar kmetijskega nauka, ubozemu kmetu bi se pa naložili še večji davki; v krajih, kjer ni pripravnega polja za gojenje nemškega jezika, in kjer bi bile dvorazredne šole zelo potrebne, v teh krajih pa niso tem gospodom še jedno razredne šole po volji. Pa saj ni takim gospodom za pravi napredek šole nič mar, oni brigajo se le za to, kako bi med ljudstvom z germaniziranjem slovenskega kmeta, ljudstvo in šolsko mladino popačili, ter jo izneverili narodu in cerkvi, in o taci gospodov zahtevajo židovski listi, da nosil bi jih slovenski narod po rokah? Za vse krivice, ki mu jih učinijo ti svetniki, moral bi pa še hvaležen biti in jih do nebes povzdigniti? Čudni nazori o hvaležnosti. Kaj pomeni romanje pruskih agitatorjev z nemškim Linhartom za nemški „Schulverein“ na naši slovenski kranjski deželi? nič družega kakor to, da privabili bi slepe in nespametne ljudi zvičajno na svoje limanice, in potem gospodarili samovoljno, kakor bi se jim ljubilo z našimi šolami in s slovensko šolsko mladino.

Kaj pomeni nemško predavanje liberalnih

profesorjev na nemški!! učiteljski pripravnici kandidatov, ki se pripravljajo za slovenske ljudske šole? nič družega kakor to, da se pripravijo že v pripravnici za famozno poslo —! za ponemčevanje slovenske šolske mladine.

Novi naučni minister zahteva, da se §. 1. šolskih postav pri vsih šolah natančno izvršuje, da se namreč otroci na verski podlagi izredé, da bodo pobožni in nramni. Kako se odgojujejo pa otroci v taisti deželi in taistih šolah v smislu učnega ministra, kjer nima duhovščina skoraj nič upliva na pravno izrejo otrok, kjer učitelji z duhovščino še občevati ne smejo, kjer se taki učitelji, ki z duhovščino v slogi in edinstvi živé, imenujejo Pfaffen — e. Radovedni smo, kakošna mora ta izreja biti, pri kateri učitelj z duhovnikom uzajemno sodelovati ne more. Jeli more tudi učitelj na takej šoli z veseljem delovati, ako ga nadzornik že zaradi taci reči denuncira pri višjem nadzorniku? To ti je prosta šola! od katere govore taki gospodje brez kraja in konca! Po tem se pa čudijo ti gospodje, da je duhovščina naj večja nasprotnica šole; komur so znane šolske razmere na Kranjskem, bi se moral pa čuditi, da ima duhovščina še tako potrpljenje. Kaj mislijo oni gospodje, da se bodo dali duhovniki od liberalnih „nemških nadzornikov“ in od nekteri učiteljskih prevzetnežev, ki so se napili od onih „se ve da nevedé“ liberalnega duha, z nogami teptati, in iz šole poditi? Komu bi se ne bi na ta način šola in vse, kar visi na njej, ne pristudilo? Kaj si more človek od teh ljudi misliti družega, kakor to, da hočejo v resnici brezverno šolo, samo to se jim noče posrečiti, da bi imeli brezverno šolo v brezvernej državi, ker Avstrijska država je bila in bode zmeraj verna, porok temu je Njih Veličanstvo, naš presvitli cesar sam.

Če so pa ti gospodje v istini tako vneti za pravi napredek ljudske šole in za blagostanje kranjskega kmeta, od kod pa pride, da se za kmetijski nauk v kmečki šoli nič ne brigajo, in da nekteri nadzorniki o tem nauku še slišati nočejo? kar bi bilo za kmeta je pa vendar naj bolj potrebno. To ne pride od tega, ker sami o tem nauku nič ne razumé, — pa saj temu se ni čuditi, če se sam učitelj kmetijskega nauka v pripravnici ne briga ve-

nad častjo bolj čuje, ko nad njih življenjem, se je vedoma poslužil dvoumnega izraza, hoteč ga motiti in velikost nesreče za nekoliko mu prikrijevati. Ni mu bil pisal: tvoje sestre, ampak device, tvoje sestre ni več. Na to se pa Eusebij v prvi naglici ni zmislil.

Pridšem v Oglej, odkrije se mu resnica v svoji strahoti. Eusebija je pač živela, bog hotel, da bi bila umrla! Živela je, pa ne devica, prisegolomna, obljubi izneverjena. Pri altaru je bila čistost obljubila, se obdala z nje svetimi znamenji; prostega in radega srca postala je bila vestalka Kristusa; nevestam Kristusovim je bila pridružena in ta visoki poklic je navdajal z največjim veseljem Eusebija, njeno družino in vse mesto. Mnogo ljudstva zbranega, pripravljenci s svečami bili so v cerkvi, ko jo je sijajen spreved drugov v svetišče pripeljal; ondi, na kolenih, prejela je škofov blagoslov Pa vse to je imelo pohujšljiv konec.

Največjo bolečino zaradi takega pohujšanja je Eusebij občutil. Radovanje, katero so kazali pagani in judje, bilo mu je neprenesljivo. Kakor sulica mu je prebadalo srce; solze, ona dušna kri, tekale so v potokih po njegovem obrazu. Ni se mogel več zdržavati, da ne bi očitno pokazal svoje bolečine in svoje srdi-

tosti. Ker pa ni hotel pogledov Eusebije prenašati, pa tudi je ne kaznovati s svojo navzočnostjo, prijel je za pero pisaje:

„Da bi si bila krivico storila sama sebi. Toda glej, koliko duš je ranil tvoj pregrešek, koliko jih bo znabiti svojih storjenih obljub se kesalo zaradi tebe! Pomisli, koliko ustim, celo kristjanskim si dala priložnost bogokletja! Čuj zasramovanje poganstva, glej razkošno radost shodnice. Ah kaj si storila? Kaj! sveto bdenje, sveto pevanje, post in molitev, to vse te ni moglo varovati prestopka. Bila si naša dika, in sedaj si nam sramota. O Eusebija, nečem iskati uzrokov tvojemu padcu in kamena v te lučati, ker si mi še zmerom draga. Če se ogibljem, da te ne vidim, godi se za to, ker se bojim, da na tvojem čelu ne bi našel sramežljive rudečice in kesanja. Misli vendar na svojo dušo, misli na našo čast in nedvojljiva, resna, javna spokornost naj zadostuje božji pravici, da omolknejo sovražniki naši, tvoja grizoča vest in naša bolečina.“

To pismo napisavši, zdelo se je Eusebiju, da ima še eno dolžnost. Videlo se mu je lepo, primerno, razdejanje svoje sestre v sebi popraviti, na svoji rameni prevzemši breme, katero je ona otresla in ji poverniti v svojem življenju nekako devištvo, da potolaži cerkev,

Boga čednost, čast, sramež, z eno besedo, vse kar je s tolikim pohujšanjem onesvetila.

Vendar kmali se porodi v duši Eusebijevi težeča dvojljivost, mučna negotovost za prvo miseljo. Ali ne bi se postavil v nevarnost, preveliko težo naložiti si? Ali bi hotenje tu zadostovalo? ali bi dobil primerno milost, o ktere potrebnosti v boju duha zoper meso je bil podučen? In sam ta poklic, ali ni bil nasledek prevzetnosti, preveliko sočutje do sestre? Ali ni bil iznajdba, velesrčne sanje, zračna ovala njegovega nemirnega duha? Kako bi mogel biti ta poklic resen, če nima podstave čeznatornih nagibov; ali je imel tako podstavo? Njegova kristjanska vera se je komaj kazati jela, dosedaj je bila samo nekaka voljnost, golo platonsko hrepenenje; in kako je smel upati, da on, še le na pragu stoječ, z enim skokom doseže vrhunec vsakega poslopa, ki je poznal zapovedi za silo in že hotel spolnovati evangeljske svete? Ob kratkem, kako je mogel upati, da postane svetnik in svetniški ravnatelj, soč pripravljavec?

K tem razlogom, ki so Eusebija mudili, se je pridružil še en bolj močan ugib: misel na Flavijo. Ali je moral kar prec njenemu spominu se odreči? Je morala njegova žrtva tako junaška biti? In če njega ona pozabiti

liko za ta nauk in pripravnike drugam pošilja, da se površno cepiti navadijo — in pravi vzrok je pa ta, ker se boje, da bi potem nemški jezik še prostorčka v ljudski slovenski šoli ne imel, in da bi ne mogla tudi slovenska ljudska šola za to nežno dete naših liberalcev skrbeti.

Konečno nastane pa vendar le vprašanje: kaj nam je pa storiti, da otresemo se te móre, ki leži na našem narodu že toliko časa, in kako ubranimo se tujega elementa, ki je v kvar našej mladini in v pogubo naroda? Tukaj velja edino le stari pregovor: pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal!

Pomagajmo si toraj samil ne držimo križem rok! delujmo na narodnem, šolskem in kmetijskem polji v smislu Njih Veličanstva z druženo močjo! Bodimo pri vsem tem delu pa složni in edini, potem nam sovražnik nič ne more. Na slavno vlado stavimo pa vse zaupanje, da bode se tudi slovenske ljudske šole usmilila, ter dala ji, kar ji gre po božji in človeški postavi, in da bode odstranila ji vse elemente, ki ovirajo ji pravi napredek. Bog pomozil!

Politični pregled.

V Ljubljani 14. avgusta.

Avstrijske dežele.

Ta teden se odpreta **deželna zborna** gališki in česki, za njima sledé kmalo tudi drugi zbori. Istrijski deželni zbor je zahteval pred sklepom še laško pravno akademijo v Tratu. V tirolskem zboru se je zahtevalo predrugačnejše šolskih postav. Goriški in dalmatinski sta že sklenjena.

Kupčijski minister bojda namerava, razne privatne **železnice** pridobiti za državo, da bi vlada njih popolno oskrbnitvo prevzela. Že v prihodnjem zasedanji državnega zbora misli predložiti dotični postavní načrt. „Poderžavljenje“ železnic bi se zavolj tega pripočalo, ker bi potem država, to je ljudski poslanci, določevali tarife, ter bi se zamoglo tako narediti, da bi služile železnice bolj prometu nego dobičku; dokler so pa lastnina privatnih družb, smejo si postaviti tarife, kakor jim bolje ugaja brez ozira na pospeh kupčije.

ne more, kaj more on njo prepošlati iz srca in duše? Davni, skrivni up, ki ga je navdajal, da bo kdaj njegova, se pokaže ničén — je bila njegova nagnjenost ali velikoveč njegova ljubezen zaradi tega manj resnična? Slednjič se mu oglasi še milji občutljivej. Ali bi ga ne imelo to odverniti od sklepa, ali saj ga odložiti, ako bi z njim blago dete z boleštvjo in britkostjo napolnil?

Take misli in sklepi oziroma Flavije in Eusebije so ga obhajale, kar dobi pismo. Bilo je iz Rima. Spoznavši pečat enega svojih dragih prijateljev, odpre ga z drhtečo roko. Zopet je bil učinek treskovit. Bonós, o čegar resnicoljubji nikdar ni dvojil in komur je razodeval globočino srca, ta mu poroča Flavije možitev

Se ve da, v Rimu se ni o nič drugem govorilo, kakor o tej možitvi, ki je imela spravo dveh slovečih rodovin zapečatiti. Flavijan je povsod raztresal, da je njegova sestra v to že dovolila in da se njegova mati prav srečno šteje, da snubi Pretekstat. Osebne lastnosti tega snubca, blagorodnost stanu in premoženjske zadeve njegove so bile pa tudi toliko znane, da je na tako zvezo vsakdo lahko mislil in verjel.

Vsled tega je bila v malo dneh občna govorica o tej stvari tako določna in gotova, da Bonos, ki je vse opazoval in Eusebiju poročal,

O **spremembi uprave** se mnogo ugiba, kako bi jo bilo treba urediti, da bi najboljše vstrezala. Zanimiv je načrt sedajnega ministra Dunajevskega, ki ga je izdelal še kot poslanec v gališkem deželnem zboru. On hoče velike občine, na čelu te velike občine ali okrajnega zastopa bi stal okrajni glavar, tako da bi bile cesarska in občinska oblast združeni, okrajni glavarji ali načelniki občin bili bi odgovorni cesarskemu namestniku ali deželnemu predsedniku, ta pa bi zopet bil odgovoren deželnemu zboru. Ta načrt ima velike prednosti, ter bi se priporočal tudi za Kranjsko, nekaj menj pa za druge slovenske dežele, kjer so deželni zbori po večini Slovencem nasprotni.

Česko-moravsko politično društvo v Brnu se je na svojem zadnjem shodu razgovarjalo o narodnih šolah, o ravnopravnosti na železnicah in o desetakah s českim napisom. Pohvalilo se je delovanje „školske matice“, ki je napravila otroški vrt za češke otroke, ter prisilila mestni zbor, da mora vendar odpreti dolgo zaželjeno češko ljudsko šolo v Brnu.

Prof. Višnjak je potem v dobrem govoru dokazal, kako nespametno je to, če slovanski starši svoje otroke v nemške šole pošiljajo, ker tam v poduku ne morejo z nemškimi otroci vred napredovati in tako v duhu in razvitku zaostanejo, ter le k večem bedasti nemškutarji postanejo, brez prave korenite izobraženosti in vednosti, pa ponosni na svojo nemščino, koliker je znajo, in zaničujoči svoje starše in rojake. Jireček je tožil, kako so pri severni železnici na Moravskem nastavljeni večidel Nemci, jezika deželnega nezmožni in narodu sovražni. Sklenila se je prošnja do vlade, naj te krivice odpravi, posebno pa o priliki, kedar se bo sklepala nova pogodba s to železnico. O desetakah se je sklenilo, napraviti prošnjo do državnega zbora, naj ta banko prisili, da bo v prihodnje pri izdelovanji denarja tudi na Čehe ozir jemala.

Dalmatinski deželni poslanci, bili so vračajoči se iz deželnega zbora, v Spljetu od narodnih Dalmatincev slovesno sprejeti, nasprotno pa so lahoni nanje kamnje metali in začel se je boj med Lahi in Hrvati, ki utegne še važne nasledke imeti. Narodna stranka v

kar bi ga zanimalo, kar nič ni pomišljal mu to na znanje dati. Njegovo prijateljstvo mu je velevalo, da vse naznani svojemu prijatelju, da se ve po tem ravnati.

To sporočilo, namreč o spravi mladenčev, o snitju Flavije s Pretekstatom — to sporočilo je bilo pa jako pomanjkljivo, ker ni omenjalo zadržge, ki jo je Flavijan svoji sestri naredil, ne prenegljenja, ne bolečine, ker je podatke zbiral v preveliki gorečnosti — je bilo tako, da je Eusebiju vse pomiselke enkrat za vselej pregnalo in razpršilo.

Dvoumen izraz, ki ga je Bonos v poročilo postavil, ga je v zmoti še potrdil. Bonos mu je poročal možitev Flavije, ne dostavši, ali se je že zgodila ali se še le bode. Eusebij je pa brez pomišljanja to za resnico vzel, česar se človek naj bolj boji. Še mislil ni na to, da bi pismo bolje pregledal. Tako mu je zginilo zadnje upanje na Flavijo; sredi bolečine ga zadene še padec sestre svoje Eusebije; pričakoval je tolažbe, utehe, pričakal je žalost, tugo. Ohrabri se, dvigne se, da si potrtega srca, vendar trdega sklepa se poda k škofu oglejskemu, ki ga radostno sprejme, kakor neprecenljivo namestitev za odpadlo sestro.

Mesec pozneje bil je Eusebij posvečen, samski stan za veke si izvolivši. (Dalje prih.)

Dalmaciji je že sita tega, da jo smejo irredentovci brez strahu dražiti, vlada pa se ne gane, da bi narodnjake branila. Namestnik Rodič je bil poklican na Dunaj, pravijo da zato, da bi ustmeno sporočil, kake razmere so v Dalmaciji in ktera stranka je v pravici. Narodni poslanci so silno razburjeni, nič več načejo v Zader na zborovanje priti, in nič se še ne vé, kake nasledke bo ta stvar imela. Lahoni bodo menda še kesali se svojega sedajnega rogovilenja, ki ga je najbolj kriv znani Bajamonti.

Vnanje države.

Predsednik **amerikanskih** zedinjenih držav je že toliko okrevaj, da se upa v njegovo popolno ozdravljenje.

Na **Laškem** se še zmirom pogovarjajo o tem, da se bo laški kralj snidel z našim cesarjem in z njim prijateljstvo sklenil.

Izvirni dopisi.

Iz Kočevja, 12. septembra. (Deželni poslanec Dollhof. — Linhart in nemški Schulverein.) Kočevjarji so se že dostikrat kesali, da so bili v deželni zbor izvolili moža, ki sta se nedavno potem umaknila iz Kočevskega mesta in preselila v Ljubljano. Ker vsled tega nista v nobeni zvezi več z našim okrajem, nemški Kočevjarji nimajo prav za prav nobenega zastopnika v deželnem zboru kranjskem. K temu pa še pride to, da je g. Dollhof zmerom bolan, da se lani deželnega zbora ni prav nič vdeleževal in da tudi letos menda še ni toliko okrevaj in svojega zdravja vtrdil, da bi mu bilo mogoče prihajati k zborovim sejam. Ko so bile volitve za deželni zbor, je g. okrajni glavar Dollhof obetal hribe in doline svojim volilcem; rekel je, da pojde v pokoj, ako bode izvoljen, in da bo potem edino le delal za njih blagor. Da bi bil tem bolj gotovo izvoljen, napenjal je vse žile in se zlasti priporočal županom, ki so bili volilni možje. Njegov komisar Pfefferer se je voziral okoli in obdeloval župane, da naj glasujejo za okrajnega glavarja Dollhafa. Človek bi mislil, da si bo Dollhof po izvolitvi prizadeval vestno izpolnovati posel deželnega poslanca, za ktere ga se je tolikanj trudil in napenjal. Pa kako je z njim v tem oziru? V pokoj je res šel, pa ne radovoljno, ampak prisiljen po svoji hudi bolezní, ktera mu sedaj tudi brani, da ne more rešiti svoje volilcem dane besede. Ako je on mož, potem bi pač lahko vedel, kaj mu je v teh okoliščinah storiti. Njegova bolezen je vzrok, da imajo volilci z njim potrpljenje in da mu niso že poslali nezaupnice, ktero bi po vsem svojem ravnanji zaslužil. Ako pa volilci tako možko ravnaajo, bi se moral temu nasproti tudi g. Dollhof pokazati moža, ter bi moral volilcem odkritosrčno razodeti, da mu njegova bolezen ne pripušča zadostovati poslaniškim dolžnostim. G. Dollhof se silno moti, ako misli da so njegovi volilci z njim zadovoljni, ker molčé. Ko bi prišel na Kočevsko, bi se lahko prepričal, da pri nemškem prebivalstvu nima nobenega zaupanja več, in da sploh vsi obsojujejo njegovo ravnanje. G. Dollhof se menda zdaj čuti tolikanj čverstega in zdravega, da se hoče vdeleževati letošnjega zborovanja; mi pričakujemo, da bo to res tudi storil. Ako bi mu pa tudi letos njegov boleštni stan ne pripuščal v deželni zbor hoditi, potem naj nikar ne dela napotja, in naj Kočevjarjem naravnost pové, da prevzeti dolžnosti ne more zadostovati, in da naj si izberó drugega moža, ki bo zamogel bolje opravljati posel deželnega poslanca. To

bi mu ohranilo na Kočevskem dobro ime; ako pa ne bo tako ravnal, bo prizanesljivost našega prebivalstva pošla in g. Dollhof bo potem naravnost in brez ovinkov zvedel, kako nemški Kočevjarji o njem sodijo.

Nemški „Schulverein“ je bil prišel tudi pri zadnji seji tukajšnjega okrajnega šolskega sveta v razgovor. Neki gospod je namreč navzočega okrajnega šolskega nadzornika Linharta vprašal, kako se z njegovim poslom pač strinja to, da je dr. Weitlofa vodil po okraju kočevskem in ž njim snoval ustanovitev od „Schulvereina“ nameravanih šol, obstoječih ljudskih šol pa ni obiskoval?

G. Linhart je bil vsled tega prašanja boje hudo razžaljen ter je kočljivo odgovoril, da ni odgovoren okrajnemu, ampak deželnemu šolskemu svetu, pozneje pa se je menda vendar le nekoliko premislil, ter je na vstavljeno vprašanje odgovoril, da se je bil Weitlof nanj obrnil, ker on kot okrajni šolski nadzornik najbolj pozna šolske razmere, ter najbolje vé, kje je treba novih šol. Tudi je g. Linhart rekel, da „Schulverein“ nikakor ne namerava ponemčevati slovenskega prebivalstva. Njegov pajdaš, gimnazijski vodja Knapp pa drugači sodi, ter je boje naravnost rekel, da je treba germanizirati ali ponemčiti ves okraj od Maverla do Kolpe. Kteri ima toraj bolj prav? Mi sodimo, da je Knapp bolj razkril namene nemškega „Schulvereina“. Ali bi ne bilo bolj naravno v takim kraju napraviti mešane šole, to je šole z nemškimi in slovenskimi učnim jezikom? Take šole bi zadostovale slovenskim in nemškim prebivalcem, ter bi pričale, da se ni ne tem ne unim bati nobena nevarnost za svojo narodnost, amok da zares velja enaka pravica za vse.

Z Goriškega, 12. sept. Nehoté se mi vriva vprašanje, zakaj narodna društva hirajo, ali še celo iz tal izginejo? Sam si moram odgovoriti na svoje vprašanje, kaj je temu uzrok, in kaj temu povod. O dragi čitatelj! nič drugega ni, kakor gola sebičnost in strankarstvo, ki dajeta temu povod, da mnogo narodnih društev nima toliko somišljenikov kakor je bilo pred letmi.

Gospodarsko imetje, ako ga lastnik zavravi, pride drugim v last, toraj postane prejšnji slednim dninar in njih „gostač“; ravno tako je z narodnostjo, mnogo jih je, ki ne znajo ceniti nam od naših prededov do sedajne dobe ohranjenih „biserov“; pogledimo do družih nam sosednih narodov, kako skrbijo ne za obstanek, marveč da napredujejo.

Pa moj namen ni danes agitirati, da bi prišli do tega, kakor delajo Nemci s svojim „Schulverein-om“ in z ponemčevalnimi šolami. Kratko nikar, tega nam ni potreba tukaj na Goriškem, samo to bi hotel rad zvedeti, kedaj neha to strankarstvo in sebičnost, ki nadvladuje skoraj vsa „društva“ — v društvih. Naj bi cvetela bratska sloga in edinstvo; kajti brez teh lastnost nam ni živeti in delovati za razvoj in obstanek našega nam milega naroda. Mnogo tako trdnih in dobro osnovanih „narodnih društev“ nam je ravno strankarstvo in sebičnost oslabila, nektere še celó v propad pogreznila.

Slehernega društva odborniki in njim na čelu predsednik morali bi skrbeti, da bi se takemu v prilikah v bran postavili, in kjer ni še tega, morali bi se mu močni in neprodrljivi jezovi postaviti. Ali žalibog, da pogrešamo tako energičnih društvenih vodjev, ki bi morali na to paziti in skrbeti, da bi vsak član po svoji poti korakal, in potem vsi skupno do namenjenega cilja dospeli. Nasprotno je pa,

da skoro vsa društva so pod nekako „krinko“ sebičnosti vladane, katera pa se nikakor ne vjema z dobo sedanjega časa, mar niso „narodna društva na svobodni in vstavni podlagi ustanovljene. Ako vam je drago v kratkem kaj več o tem*).

Domače novice.

V Ljubljani, 15. septembra.

(Dr. Janez Bleiweis) je pri deželnem predsedništvu vložil prošnjo, naj ga odvežejo od častnega posla deželnega glavarja namestnika.

(Shod za ustanovitev kmetiške založnice) v okolici ljubljanski bo v nedeljo dopoldne ob 9. uri pri g. Knežu, županu v spodnji Šški.

(Preoblečene so bile v nunskem samostanu) 12. t. m. novicinke Helena Špelar iz Studenca, Neža Grošelj iz Doba in Jožefa Hudovernik iz Radolice. Danes se enaka slovesnost godi v nunskem samostanu loškem.

(Za mašnika posvečen) je bil včeraj na Goričanah č. g. Jožef Lesar. Novo mašo pa bo obhajal 25. t. m. v Ribnici.

(Šolsko leto) se prične jutri 16. t. m. s slovesno sv. mašo. Kolikor smo dozdej zvedeli, oglasilo se je v razne šole prav mnogo novih učencev in učenk.

(Pekovski križ) na polji za sv. Krištofom, kjer ležé pekovske njive, se je blagoslovil v terek dopoldne. Svečanosti se je vdeležilo mnogo ljudstva.

(Predavanje na korist češkemu gledišču), ki ga priredi g. Hribar v čitalnični dvorani, bo prihodno nedeljo ob 11. uri dopoldne. Vstopnice se dobivajo v pisarni banke „Slavije“ na dunajski cesti, pri urarju g. Gebi, pri trgovcu g. Kolmanu na mestnem trgu in pri kustosu čitalnice. Sedež velja 1 gl., prostor za stati 50 kr. Z ozirom na to, da je treba pokazati slovansko vzajemnost, upamo, da se bo občinstvo mnogobrojno vdeležilo.

— P. N. Gospodine! Hrvatska čitalnica u Kastvu časti se pozvati Vas najljubnije na zabavo, koju priredjuje dne 19. sept. 1881 u korist „Bratovštine hrv. ljudi u Istri“. Program: 1. Lžičarov podpouri Živila Hrvatska, svira glasba domačih diletantah. 2. J. Jurkovića „Kumovanje“ vesela igra u 3 čina. Predstavlja domaće kazalištno diletansko društvo. 3. Pjevanje. 4. Šaljiva tombola. 5. Ples. Početak točno na 7 satih večer. Ulaznina za mužkarca 1 forint. Darovi primaju se zahvalno. Odbor.

Poslano.

V 89. št. letošnjega „Slovenca“ od 8. avgusta nahaja se dopis iz Šempasa, kateri se meni ne zdi po vsem resničen.

G. dopisnik, ki še dne letošnje volitve ne poroča prav, govori o „slamnatem možu na vrtu“ in meša dobo prejšnjih županov tudi s poslednjim županstvom. S takim presojevanjem hoče obsojevati moje enoletno županovanje, kakor da bi moral jaz biti odgovoren za pregrehe vseh prejšnjih županov. Potem govori g. dopisnik tudi o zadnji volitvi takó, kakor bi bila ta mene in neko — gotovo mojo — stranko iznenadila in silno osupnila. Taka trditev pa je napačna, ne iz nevednosti, ampak iz same hudobije, ktere si jaz ne morem lahko razlagati, in mi jo je tedaj treba zavrniti z vso odločnostjo.

*) Kakor veste in si lahko mislite, so nam dopisi vselej ljubi in dragi. Tedaj, ne da ki ponudene v koš metali, ampak še prosimo za-nje. Naše misli o dopisih Vam lahko v treh besedah izrazimo: „Mnogo — naglo — resnično.“ Vredn.

Vsa občina, najbolj pa starešinstvo šempasko dobro vé, da sem se jaz branil izvolitve za župana, in branil sem se tega sicer častnega posla tudi po volitvi. Ista občina in isto starešinstvo dobro vé, da sem jaz sam prosil za odstop od županstva. Isto starešinstvo me je prosilo, da naj še nadalje županim. Jaz pa zaradi družinskih in premoženskih razmer nisem mogel ostati več občini na čelu, in tri prošnje sem oddal na c. kr. glavarstvo v Gorici, da naj me tega posla oprosti. In še potem sem dobil samo z veliko priprošnjo od glavarstva in starešinstva oprostjenje. Iz tega pa je jasno, ko beli dan, da je imelo sl. starešinstvo šempasko v mene popolno zaupanje ne samo ob volitvi, ker me je postavilo občini na čelo, ampak tudi med celim letom po volitvi, ker mi ni hotelo dovoliti odstopa s županskega stola. Po takem je jasno, da jaz nisem neugodno županil, in da slavno starešinstvo mene ni prištevalo županom, podobnim „slamnatim možem na vrtu.“

G. dopisnik naj bi toraj stvari bolje premislil, predno trosi neresnico po svetu, in celó v kraje, kjer se za naše razmere ne morejo zanimati.

Ako ima g. dopisnik kaj proti meni, ali ako ima kaj določnega meni očitati zaradi županstva ali zaradi moje preteklosti, naj pride na dan z dejanji in z imenom, kakor ga jaz pozivljem odločno z očitno prijavljenim lastnim svojim imenom.

V Šempasu, 12. sept. 1881.

Jožef Kumar.

Hiša

je na prodaj pri sv. Florijanu št. 4, z enim nadstropjem, v dobrem stanju, prav po ceni. Več se izve na Žabjeku št. 6. (1)

Einsiedler-Kalender

für das Jahr 1882.

42. Jahrgang.

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

84 Quart-Seiten. Reich illustriert.
Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 fl.
Preis der Ausgabe I mit Stempel: 30 Nkr.
" " " II " " : 27 Nkr.

Vorräthig in der Kathol. Buchhandlung

Per Post versandt kostet 5 kr. mehr.

Oznanilo.

Poduk v cerkvenem petju, koralu, glasbi, sosebno **orglarstvu** in **goslih** se deli za to sposobnim in spretnim fantom pod pravimi pogoji. Stanovanje in hrana se dobita po niski ceni. Poduk se začne s prvim oktobrom t. l. pri Francu Šef, organistu na Rečici blizo Mozirja, pri katerem se za to zanimajoči naj oglasijo.

France Šef,
organist.

(2)

Da je g. Fr. Šef popolnoma sposoben za zgoraj omenjene predmete, da je orglar v cerkvi duhu, in sploh hvale vreden potrjuje podpisani k. šk. župnijski vrad. P. Gostenčnik, župnik.